

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та
соціології

Кафедра соціології

**Кваліфікаційна робота -
бакалаврський дослідницький
проект**

054

«Соціологія»

на тему:

БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Виконав: здобувач 4 курсу, 1 групи
галузь знань: 05 «Соціальні та
поведінкової науки»

спеціальність 054 «Соціологія»

Дяченко Софія Едуардівна

Керівник: д.політ.н., проф. Ярова
Ліліана Вікторівна

Рецензент: к.політ.н., доцент
Шмаленко Юлія Іванівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗРОБІТТЯ	5
1.1. Безробіття молоді як соціальне явище	5
1.2. Фактори, що впливають на безробіття	10
РОЗДІЛ ІІ. ДЕВІАЦІЯ ЯК СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР	13
2.1. Молодіжна девіація: поняття, причини, характеристики	15
2.2. Природа девіантної поведінки	21
РОЗДІЛ ІІІ. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ	27
3.1. Опис інструментарію дослідження.	27
3.2. Аналіз результатів діагностики.	30
3.3. Надання відповідних рекомендацій.	41
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Актуальність теми. Останнім часом безробіття серед молоді стало найактуальнішою проблемою. Зараз дуже гостро стоять проблеми молоді. Ситуація на ринку праці молоді стає напруженою. Серед усіх категорій зайнятості населення ринку праці найбільшому ризику піддається молодь. Це пояснюється, з одного боку, високою професійною та географічною мобільністю молодих спеціалістів у пошуках роботи, а з іншого – відсутністю досвіду роботи, що робить їх менш конкурентоспроможними. Молоді люди, які ще не зробили кар'єру, також повинні приймати рішення щодо вибору життєвого шляху, здобуття спеціальності, пошуку засобів для існування. Деталі їхнього життя (освіта, побут, споживання, спілкування) інформують їх не стільки про значущу і продуктивну працю, скільки про наслідки праці, що забезпечує соціальний статус індивіда в суспільстві (матеріальна забезпеченість, рівень освіти, престиж).

Безробіття також є важливим, тому що безробіття серед молоді в Україні залишається недостатньо вивченим економічним явищем. Питанням молодіжного безробіття займалися вчені: О. В. Абашина, Л. М. Ілліч, М. І. Хмелярчук, О. О. Яременко, Н. В. Метелькіна, Т. В. Дроздова, Н. Синенко, Л. Кудіна, О. Дяків, О. Романюк, С. Іваницька, К. В. Мезенцев, В. О. Завалевська та ін. Незважаючи на професіоналізм науковців, поле досліджень щодо зниження безробіття серед молоді величезне. Метою цього є вивчення поведінки молоді на ринку праці та визначення напрямів підвищення її зайнятості.

Об'єкт дослідження – безробіття як соціально-психологічна проблема.

Предмет дослідження – безробіття як соціальне явище.

Гіпотеза дослідження: безробіття молоді пов'язане з вираженою девіантною поведінкою.

Метою даної роботи є – визначення сутностей, видів, причин та соціально-економічних наслідків безробіття. Виявлення причин та проблем безробіття в Україні та пропозиція шляхів їх вирішення, виявити чи пов'язане безробіття із девіантною поведінкою.

Виходячи з попередньо зазначених даних і мети роботи можна виділити такі **завдання:**

1. Визначити поняття та сутність безробіття.
2. Виявити фактори, причини безробіття.
3. Охарактеризувати поняття девіантної поведінки, її характеристики, причини, та види..
4. Описати інструментарій дослідження (вибірні методики).
5. Аналіз результатів діагностики.
6. Надання відповідних рекомендацій.

У процесі роботи було застосовано такі **методи наукового дослідження:**

- теоретичні методи (аналіз, узагальнення, систематизація наукових даних);
- емпіричні методи (опитування, тестування);
- методи математико-статистичного аналізу (описова статистика, порівняльний та кореляційний аналізи).

Для збирання емпіричних даних **використовувалися методики:** Анкетування(авторська анкета), методика «Визначення схильності до адиктивної, агресивної, деліквентної поведінки» (А. Н. Орел).

База дослідження:

У дослідженні взяло участь 30 чоловік(від 20 до 30 років).

Структура роботи: вступ, три розділи, які об'єднані сімома підрозділами, висновок, список літератури.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗРОБІТТЯ

1.1. Безробіття молоді як соціальне явище.

Молодіжне безробіття є важливим соціальним явищем із серйозними наслідками для окремих осіб, суспільства та економіки в цілому. Нижче наведено деякі ключові аспекти безробіття серед молоді:

1. Економічні наслідки: безробіття серед молоді може мати негативний вплив на економіку країни. Молоді люди, які не можуть знайти роботу, не мають достатнього доходу для споживання товарів і послуг, що може призвести до зниження попиту та зниження рівня економічного зростання.

2. Соціальні проблеми: безробіття серед молоді може призвести до таких соціальних проблем, як низька самооцінка, відчуття безглуздості та відчуження. Це може призвести до розчарування та невдоволення життям і збільшити ризик проблем із психічним здоров'ям.

3. Нестабільність молоді: безробіття перешкоджатиме сталому розвитку молоді. Вони можуть мати обмежені можливості для отримання освіти, професійного розвитку та набуття навичок. Це впливає на їх подальшу роботу та кар'єру.

4. Збільшення соціальної нерівності: безробіття серед молоді може призвести до збільшення соціальної нерівності. Молоді люди з обмеженими можливостями та ресурсами можуть не мати доступу до широкого спектру соціальних та економічних можливостей, що посилює їхню нерівність.

5. Втрата людського потенціалу: безробіття серед молоді призводить до втрати людського потенціалу в суспільстві.

А також ідеї, таланти та енергію, які можна використати для інновацій, розвитку та вдосконалення суспільства. Втрата цього потенціалу може бути величезною втратою для країни.

Щоб подолати безробіття серед молоді, важливо впроваджувати ефективну політику зайнятості, яка створює можливості для навчання та професійного розвитку, підтримує підприємництво та створює сприятливе середовище для

економічного зростання. Також важливі соціальні програми та підтримка молоді, щоб допомогти їй подолати труднощі та забезпечити їй успішне майбутнє.

Праця – невід’ємна частина життя кожної працездатної людини. Незалежно від свого змісту, рівня вимог до працівників, ступеня складності та відповідальності, кваліфікації, вона визначає весь спосіб життя, особливо міського жителя, суб’єктивну систему цінностей, найближчі та подальші перспективи особистості. Робота також задає певний «соціальний контекст» для життя людей. Всі види професійної діяльності відображають рівень суспільного розвитку і характер завдань, що стоять перед нами. Оцінка професій у суспільній свідомості дозволяє судити про рівень їх «престижності» [12]. Це важливий фактор у виборі професії, навчального закладу, передбачуваного місця роботи, формування задоволеності роботою.

Дедалі більша руйнація економічних зв’язків між підприємствами, зростання безробіття кваліфікованих спеціалістів і міських робітників, зниження рівня життя поставили більшість працездатної молоді перед проблемою пошуку роботи. Їхнє попереднє фінансове становище, професія та соціальний статус. Збільшується кількість бажаючих підпрацювати.

Завдання вибору професії та пошуку місця роботи є складним, оскільки якісні характеристики освіти сучасної української молоді, часто не відповідають характеру та змісту роботи. Нинішня ситуація у світі праці та зайнятості ставить молодих людей у дуже скрутне становище. Наприклад, скасування трудових обов’язків для випускників навчальних закладів, що ставить молодих спеціалістів у жорстку конкуренцію з фахівцями з досвідом роботи, де випускник повинен продемонструвати, що він володіє відповідними знаннями, уміннями та навичками, здатність до роботи. Змінюється престижність професій серед молоді. Раніше на першому місці були космонавти, лікарі, вчені. Зараз популярністю стають такі професії, як підприємці, бізнесмени, економісти, менеджери та юристи. У цей час ступінь участі молоді на ринку праці залежить від політики в галузі освіти, кадрової політики підприємств, ступеня розвитку системи соціального захисту, економічної ситуації. Що лежить в основі молодіжного

безробіття? Праця – основа, на якій переважна більшість молодих людей будує свій нинішній матеріальний добробут. Збільшення кількості незайнятих молодих людей, які мають недостатній попит на ринку праці, зумовлено декількома об'єктивними причинами:

- зростанням загальної кількості безробітних;
- діяльність промислових підприємств спрямована переважно на самозбереження та виживання, а не для розвитку та розширення виробництва;
- молоді люди не мають достатнього досвіду, тому їх беруть на роботу в останню чергу, коли з'являються вакансії, і першими звільняють, коли випуск продукції падає;
- зростання безробіття серед молоді та її професійна підготовка не відповідає відповідним вимогам ринку праці. Недостатньо проводити профорієнтаційну роботу з молоддю;
- під час опитування окремих регіонів виявлено, що підготовка талантів не повністю відповідає об'єктивному попиту на таланти та наявності робочих місць;
- відсутність попиту на молодь на ринку праці зумовлена тим, що значна частина безробітної молоді прагне знайти високооплачувану роботу, відповідну своїй освіті, але не отримує її, тобто через невідповідність пропозиції робочої сили та попит. Безробітна молодь з фахом працевлаштування може знайти роботу з першого дня пошуку роботи, а молодь з вищою та середньою професійною освітою знайти роботу складніше.

На процес працевлаштування молоді негативно впливає низька вартість робочої сили за багатьма професіями, затребуваними на ринку праці, такими як теслярі, газозварювальники, водії, продавці, охоронці. Молодь відмовляється від низькооплачуваної роботи через зростання цін на товари й послуги. Давайте розглянемо інші причини молодіжного безробіття, де роль безробітного є «соціально інституціоналізованим рольовим типом»: 1) безробітні не звільнені від соціальних обов'язків, які повинні виконуватися незалежно від економічних та емоційних міркувань; 2) Беручи до уваги що безробітний несе відповідальність за ситуацію та зобов'язаний знайти вихід; 3) безробітний повинен розглядати свою

ситуацію як небажану й тимчасову та повинен знайти будь-яку роботу, сплачувати будь-яку плату; 5) статус постійного безробіття надається лише у випадках очевидної непрацездатності, пов'язаної з хронічною хворобою, зневагою, низьким моральним станом. Тому ці установки безробітного також є причинами його безробіття. « Цей тип безробіття породжується інститутами, самою будовою ринку робочої сили, факторами, що впливають на попит і пропозицію. Наприклад, населення не можна позбавити соціального захисту. В той же час певна частина працездатного населення, отримуючи відносно великі виплати з соціального бюджету, не дуже прагне влаштуватися на роботу » [14, с. 459].

Сьогодні більшість підлітків і молодих людей — тих, хто шукає роботу майбутнього — психологічно не готові мати справу зі складними економічними ситуаціями. Тому що юнаки та дівчата, які шукають роботу, хочуть отримати все або нічого. Тому погляди молоді на нові економічні умови односторонні. Часто можна зустріти рекламу, наприклад: «Я б хотів виграти мільйон! ». Жодної реклами на кшталт: «Так навчишся працювати добре!». Кінцевим результатом є створення у молодих людей помилкового відчуття легкого доступу до благ. Як фактор, що впливає на безробіття, особливе занепокоєння викликає здоров'я молоді. Робота в промисловості, будівництві й транспорті стає менш привабливою для випускників шкіл у містах. «Величність робітничого класу» не має престижу для сучасних молодих чоловіків і жінок. Тому причиною молодіжного безробіття є не лише соціально-економічна ситуація в країні, а й деформація ціннісних орієнтацій молоді, недостатня психологічна підготовка, неналежна мотивація (не стимулюється творча діяльність й ініціатива молоді). Останніми роками ситуація на ринку праці молоді в Україні є досить напруженою і має тенденцію до погіршення.

Масштаби зареєстрованого безробіття і прихованого безробіття серед молоді постійно розширюються, а тривалість — продовжується. Боротьба за виживання українського бізнесу ускладнила умови виходу молоді на ринок праці. Водночас можливості молоді вже обмежені через її нижчу

конкурентоспроможність порівняно з іншими категоріями населення. Надзвичайно низькі доходи найбільш змушують молодь раніше виходити на ринок праці. Останніми роками підробітки підлітків стали звичним явищем. Існуюча система підготовки та перепідготовки кадрів не відповідає новим вимогам, що значно скорочує можливості молоді обіймати важливі посади в новому економічному полі, змушує молодих людей працювати на роботах, які не потребують високої кваліфікації. Умови виходу молоді на ринок праці погіршилися, внаслідок чого молодь сьогодні становить одну з найбільших демографічних груп серед офіційно зареєстрованих безробітних. За статистичними даними відділу служби зайнятості, молодь віком до 25 років становить понад 20% від загальної кількості зареєстрованих безробітних.

Проте, оскільки приховані форми безробіття не враховуються, можна припустити, що офіційні показники молодіжного безробіття надто низькі – не вся молодь у пошуках роботи звертається до служб зайнятості. Соціальний песимізм характеризує значну частину молоді, оскільки продуктивна праця падає в престижі; молоді люди не вірять, що можна виконувати цікаву, значущу роботу і отримувати оплату за світовими стандартами праці. Мотивація праці зазнала полярних змін.

Кваліфіковані молоді таланти часто змінюють роботу, що в подальшому може призвести до дисбалансу в професійній структурі робочої сили. Пріоритет надається не змістовній праці на виробництві, а роботі малої інтенсивності, спрямованій на досягнення значної матеріальної вигоди, будь-яким шляхом. Звичайно, все це не сприяло економічному піднесенню країни. Загального підходу до подолання безробіття немає. Уряди багатьох країн усвідомлюють серйозність проблеми безробіття серед молоді і спрямували значні кошти на адаптацію молодих працівників до ринку праці. Витрати на сприяння зайнятості молоді спрямовані в основному на підвищення якості робочої сили, що має переважно довгостроковий характер, і визначає розвиток національної економіки в найближчі кілька десятиліть.

В усьому цивілізованому світі загальноновизнано, що економічні та недостатні інвестиції в освітній, культурний і моральний потенціал молодих поколінь можуть мати надзвичайно негативні та важкі наслідки для окремих людей і цілих націй.

1.2. Фактори, що впливають на безробіття

Станом на 26 грудня 2022 року в Україні було 191 тис. офіційно зареєстрованих безробітних. Безробіття за останній місяць скоротилося на 32 тис. [18].

«Ніколи ще в історії офіційного обліку безробітних в Україні не було такої низької цифри», – написав народний депутат Ярослав Железняк [29].

Він зазначив що, це "не означає, що в нашій країні раптом все стало краще через робочі місця".

Железняк вказав на три фактори, що впливають на офіційний рівень безробіття:

- Наразі виплачує лише 90 днів допомоги по безробіттю;
- З жовтня виїзний туризм знову має негативне сальдо. більше людей за кермом;
- Чоловіки повинні мати при собі документи з інтендантського корпусу, перш ніж зареєструватися як безробітні. Отже, 77% зареєстрованих безробітних зараз становлять жінки [18].

У середині травня Національна служба зайнятості опублікувала звіт про стан ринку праці за січень-квітень 2022 року. За їхніми даними, за січень-квітень 2022 року послугами служби скористалися 559,9 тис. осіб, з них зареєстровано як безробітні 495 тис. осіб, що на 34% менше порівняно з відповідним періодом минулого року [4].

З 1 березня працевлаштовано 53,8 тис. осіб, з них 47,9 тис. осіб втратили роботу. За даними Національної служби зайнятості, середня тривалість пошуку роботи скоротилася зі 112 днів до 91 дня. Показник знизився в усіх регіонах, але

найбільше падіння зазнало Закарпатська, Волинська, Луганська, Львівська, Дніпропетровська та Чернівецька області.

Якщо дивитися за видами діяльності, то більшість людей зайняті в таких сферах:

- сільське господарство (39%);
- в переробній промисловості (12%);
- у сфері торгівлі (12%);
- державне управління та оборона (11%).

Станом на 1 травня 2022 року безробітними були 283,4 тис. осіб, що на 30% менше, ніж минулого року. Майже 245 тис. осіб отримували допомогу з безробіття, що на 29% менше, ніж минулого року [4, 15].

Загалом серед зареєстрованих безробітних більше жінок – 61%. Найбільше безробітних зареєстровано у віці 34-44 та 45-55 років (29% і 28% відповідно). 26% зареєстрованих безробітних – у віці до 35 років, 17% – старше 55 років [15].

У яких сферах працював зареєстрований безробітний:

- Сектор торгівлі - 19%,
- Сільське господарство, лісове господарство та рибальство – 16%,
- Державне управління, оборона, обов'язкове соціальне страхування - 15%,
- Переробна промисловість - 14%.

На початок травня в Національній службі зайнятості було 25,3 тис. вакансій, що на 60% менше, ніж торік. При цьому на одне вакантне місце в середньому по Україні претендувало 11 безробітних (у 2021 році – 6) [15].

Є кілька причин, чому зараз в Україні реєструють менше безробітних, ніж безробітних. Найбільш очевидним є велика кількість українців, які виїжджають за кордон [15].

Головний науковий співробітник Інституту народонаселення і суспільства імені М.В. Лідія Ткаченко з Інституту орнітології НАН України у розмові зі «Словом і Ділом» звертає увагу на інші аспекти.

Так, за її словами, частину інформації Національна служба зайнятості отримує через звіти від роботодавців (про наявні вакансії, заплановане звільнення

тощо), а під час воєнного стану бізнес може відстрочити подання такої інформації [15].

Тому поточна статистика Національної служби зайнятості є неповною і потребує відповідного уточнення. Ткаченко підкреслив, що також не зовсім зрозуміло, як ДСЗ отримує дані із зони тимчасової окупації.

«Зменшення кількості зареєстрованих безробітних може бути пов'язане в основному зі скороченням підконтрольних українській владі територій. Наприклад, центри зайнятості в Мелітополі чи Херсоні можуть не передавати дані на підконтрольні території, або можуть там не працювати»[8]. Тобто певна частина людей не має можливості звернутися до місцевого центру зайнятості, стати там на облік, або просто не хоче. Багато хто емігрував за кордон чи кудись і вважає своє перебування тимчасовим», – пояснив в. експерт [8].

Ще одна причина – під час війни відбулися серйозні зміни в трудовому законодавстві, наприклад, під час воєнного стану роботодавці могли просто розірвати трудові договори, їм не було сенсу звільняти працівників у зв'язку з неплатоспроможністю чи неплатоспроможністю. Вони можуть відправити людей у неоплачувану відпустку на весь період воєнного стану. Таким чином, можна навіть заощадити на вихідній допомозі, розмір якої повинен бути не менше середнього заробітку за останні два місяці роботи [11].

За словами Ткаченка, у службі зайнятості більшість зареєстрованих безробітних — це люди, які були звільнені через скорочення — так звані економічні причини. Для самозайнятих осіб немає сенсу реєструватися в Національній службі зайнятості.

«Сьогодні стало менше можливостей і приводів для звернення до Національної служби зайнятості. А знайти роботу дуже важко. Ще одна причина, через яку люди в умовах війни не шукають роботу через Національний центр зайнятості, – це ймовірність направлення на громадських роботах, відмова від участі може призвести до втрати статусу зареєстрованого безробітного.

На даний момент існує більша ймовірність незахищеності роботи через умови працевлаштування, які ніколи не були особливо сприятливими», - сказав співробітник інституту [11].

Важливо враховувати, що ми спостерігаємо те, що більшість безробітних не зареєстровані в Національній службі зайнятості і намагаються знайти роботу самостійно.

«Лідія Ткаченко також не виключає, що з поверненням українців з-за кордону кількість безробітних зростатиме, але це залежить від того, як зміниться наше законодавство. Особливо трудове та соціальне страхування» [11].

"Наприклад, якби були якісь додаткові цільові програми захисту та допомоги людям, які повертаються з-за кордону, то у них було б більше стимулів звертатися до служб зайнятості. Якщо нічого не зміниться, це буде залежати від загальної ситуації в країні", - сказав експерт [11].

Більшість переселенців, які виїжджають за кордон – це жінки з дітьми. Тому вони також потребують додаткового кондиціонування і захисту.

Є також аспект того, наскільки люди готові повернутися, чи вони впевнені, тому що це ще не дуже зрозуміло.

«Переважно зараз повертаються з-за кордону ті, хто не зміг там зачепитися, у кого немає там якихось родичів та знайомих, не змогли знайти роботу з прийнятними для себе умовами. Багато країн ЄС не можуть довго утримувати людей за рахунок власних бюджетних коштів. Зараз все більше країн десь скасовують безкоштовний проїзд, десь припиняють програми безкоштовного житла тощо. Тому люди і повертаються. Крім того, для певних категорій, наприклад, державних службовців та працівників державних підприємств, є вимога, що вони мусять повернутися з-за кордону», – зазначила співробітниця Інституту [8].

Загалом українці користуватимуться послугами Державної служби зайнятості, якщо для них будуть дійсно сприятливі умови – як матеріальні, так і соціальні.

«На рівень безробіття впливають два чинники: наявність роботи та доцільність працевлаштування – безробіття може бути зумовлене не лише браком робочих місць, але й небажанням працювати на умовах роботодавців» [25, с. 3]. У зв'язку з цим можна виділити наступні причини визначення рівня безробіття в Україні:

- низька заробітна плата;
- незадоволення потреб ринку праці та системи освіти (надлишок одних спеціалістів, дефіцит інших);
- низька підтримка державою малого та середнього підприємництва (це важливий фактор формування зайнятості);
- є проблеми в агропромисловому комплексі та вплив сільськогосподарської робочої сили, що не тільки призводить до деградації сільського господарства, а й збільшує концентрацію безробітних у містах;
- серйозність проблеми безробіття в Україні, посилюється зниженням темпів зростання великої промисловості й скороченням кількості зайнятих;
- високий рівень банкрутства малого бізнесу;
- проблема відкриття власної справи (наприклад, самозайнятості), проблема пошуку фінансування.

РОЗДІЛ II. ДЕВІАЦІЯ ЯК СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР

2.1. Молодіжна девіація: поняття, причини, хар-ки.

«Девіантною традиційно називають таку поведінку, що суперечить загальноприйнятим нормам чи є суспільно неприйнятною» [5, с. 503].

Елементи девіантної поведінки.

Серед різних взаємозалежних факторів девіантної поведінки можна назвати:

- 1) Біологічні, що виступають на рівні психобіологічних передумов асоціальної поведінки, що ускладнює соціальну адаптацію індивідів;
- 2) Психологічний, який розкриває невідповідні особливості взаємодії людини з її найближчим оточенням у сім'ї, на вулиці, молодіжному колективі;
- 3) Особистісний, що виявляється в соціально активному і вибіркового ставленні індивіда до комунікативного середовища, норм і цінностей соціального середовища, в якому індивід живе;
- 4) Суспільство, детерміноване соціокультурними та економічними умовами.
- 5) Соціально-педагогічний, що проявляється як недоліки шкільного та сімейного виховання.

Усі ці чинники впливають прямо чи опосередковано, але їхні негативні наслідки не мають прямого відношення до характеру поведінки людини. Так, Ю.А. Клейберг, Т. Р. Аліхманова виділяють лише за трьома основними факторами: біологічним, психологічним і соціальним.

Біологічні прояви полягають у фізіологічних особливостях людини, а саме в нестійкості життєво важливих систем організму, головним чином нервової.

Психологічний — яскраво виражені темпераментні риси характеру, які призводять до підвищеної метушливості, швидкого вбирання антигромадських установок.

Соціальні чинники відображаються у взаємодії подружжя з суспільством, тобто великою постійною спільнотою, що характеризується єдністю умов життя людей, наявністю спільного місця проживання й спільної культури.

Причина незвичної поведінки.

Причина девіантності сучасної молоді полягає в особливості взаємин і взаємодії людини з навколишнім світом, соціальним середовищем і собою, результат специфічного збігу неминучих і випадкових обставин народження і соціалізації людини. «Серед їх причин називають як наслідки неправильного виховання, так і негативні ситуативні впливи» [24, с. 466].

1. Сімейні особливості. Існують різні думки про те, як і в яких сім'ях найчастіше виростають легкодевіантні діти. Л.С.Алексєєва виділила такі типи неблагополучних сімей: конфліктні, аморальні, непедагогічні, асоціальні. З перших днів і місяців життя відносини між матір'ю і дитиною істотно впливають на подальший характер і долю дитини. Особливо небезпечні авторитарні, жорсткі, надмірно домінуючі матері. Якщо у дитини слабкий тип нервової системи, це може призвести до нервово-психічних розладів, а якщо нервова система сильна, то це може призвести до серйозних непоправних дефіцитів в емоційній сфері, агресивної поведінки, правопорушень.

Одним з факторів, що впливає на девіантну поведінку молоді, є система покарань і винагород, що практикується в сім'ї. Іноді навіть зовні заможні сім'ї (матеріально забезпечені, хороші житлові умови, високий соціальний статус, рівень освіти й грамотності батьків), вони фактично дисфункціональні, якщо мають серйозні порушення в міжособистісних стосунках у сім'ї. Це трапляється в сім'ях, де відносини між батьками не налагоджені. У результаті страждають не лише діти, які перебувають під опікою, а й суспільство в цілому.

Причини дисфункції сім'ї поділяються на соціально-економічні, соціально-політичні, медичні та психологічні.

1. Школа. Окрім своєї безпосередньої мети, школи служать інституціями для соціалізації молодих поколінь, формуючи ідентичність протягом їхнього становлення. «Позитивний і негативний вплив школи значною мірою залежить від професіоналізму та зацікавленості вчителів та результатів діяльності адміністрації. Часто є учні, які хочуть йти до школи. Це відбувається з багатьох причин: прогалини в знаннях, конфлікти з учителями та однолітками» [6, с. 43].

2. Соціальні фактори. Численні статистичні дослідження показали, що діти з нижчих верств суспільства частіше зазнають невдач у майбутньому. Інтелектуальному розвитку перешкоджають бідність, погані умови життя, очевидні відмінності між цінностями, прийнятими в сім'ї та близькому оточенні, і цінностями, прийнятими однолітками (групою молодих людей).

3. Психологічні фактори. Вони включають почуття впевненості в собі, фізичні і розумові недоліки, власні ритми, мотивацію, успіхи та невдачі. «Неуспішність у навчанні часто пророкує серйозні психічні розлади молодих людей у майбутньому» [6, с. 44].

Види девіантної поведінки.

Проте, незважаючи на відносний характер поняття «девіантність», воно приховує цілком реальні й різноманітні соціальні явища різних типів і форм. Девіантна поведінка всіх типів і форм проявляється в шкідливих звичках, шкідливість якої молоді невідома.

Однією з найпоширеніших шкідливих звичок сучасної молоді є куріння. Вони приєднуються до нього в підлітковому віці, тому що самі хочуть бути дорослими. У міру розвитку звички підлітки перестають сторонитися батьків і курити в їх присутності, незважаючи на заборону. Це свідчить про їх бажання бути вільними від опіки й контролю старших. Поступово шкідлива звичка переросла в захоплення. Невдовзі відмова від куріння може призвести до психічного дискомфорту, внутрішнього незадоволення та, можливо, безпричинного почуття тривоги. «Молоді з дитинства «промивали мізки» рекламні гіганти. Куріння асоціюється з мужністю, незалежністю, природністю, красою, благополуччям» [7, с. 106]. Однією з причин популярності куріння серед молодих чоловіків і дівчат є зразки для наслідування дорослих, які вони наслідують. Курці не тільки психологічно залежні від самого процесу паління, але й фізично залежні від нікотину, що міститься в тютюні.

Можна зробити невтішний висновок, що куріння призводить до дуже сильної залежності, яку дуже важко подолати. Більшість курців не можуть кинути палити добровільно.

Типи аномальної поведінки:

1) Злочинність.

Соціологія вважає злочинність соціальним явищем, яке руйнує суспільство. Його можна визначити, як відносно стійку загальну форму девіантної поведінки, яка досягла суспільно небезпечного ступеня і визначена кримінальним законом. Поняття підліткової та молодіжної злочинності асоціюється з віковою групою 14-29 років, хоча деякі тенденції спостерігаються і в молодших вікових групах [9].

3) Наркоманія.

Лікарські засоби відомі людству з давніх часів. Стародавні джерела свідчать, що препарат використовували в Месопотамії, Єгипті, Індії та Китаї ще в 1500 році до нашої ери. Найпершими наркотиками були продукти опіумного маку та гашиш. «За загальним правилом вживання наркотиків – доля «низів» [9, с. 68].

До поширених наркотичних речовин належать:

- Морфін і героїн - алкалоїди опію;
- снодійні, у тому числі так звані барбітурати;
- гашиш (анаша, план, марихуана);
- стимулятори збудливої нервової системи;
- кокаїн — алкалоїд рослини кока.

Наркоманія – захворювання, що характеризується фізичною або психологічною залежністю від наркотиків, непереборним потягом до наркотиків, поступовим фізичним і психічним виснаженням.

Наркоманія - це захворювання, яке виникає внаслідок вживання отруйних речовин, тобто заспокійливих таблеток, кофеїну з міцного чаю, гепарда, ароматичних речовин від вдихання побутової хімії. У нетверезому стані, крім ейфорії, можуть виникати зорові галюцинації.

4) Алкоголізм.

З 19 століття почав зароджуватися, а 20 століття це стало дуже великою проблемою людської цивілізації. По суті, алкоголь увійшов у наше життя, ставши елементом соціального етикету, обов'язковою умовою офіційних церемоній, свят, проведення часу, вирішення особистих проблем. Однак, така соціокультурна

ситуація обійшлася суспільству великою ціною. «Згідно зі статистичними даними, 90% випадків хуліганства і майже 40% інших злочинів пов'язані з пияцтвом. У 70% випадків вбивства, пограбування, тяжкі тілесні ушкодження тощо, були скоєні після випивки, близько 50% розлучень були тісно пов'язані з пияцтвом» [10, ст. 38].

Випадки глибокої інтоксикації з можливістю розвитку тяжкого похмілля та амнестичних розладів.

При оцінці споживання алкоголю виділяють три моделі споживання: вино, пиво та горілку.

5) Проституція.

Проституцію можна визначити, як пропозицію соціальних послуг за гроші. Чіткої різниці між оплачуваною коханкою і повією немає, хоча основна відмінність останньої полягає в тому, що вона віддається не одній людині, а багатьом покупцям. Термін «проституція» став популярним наприкінці XVIII століття.

6) Підліткові самогубства.

Самогубство, суїцид, суїцидальний акт - умисне позбавлення життя. «Класичне визначення суїциду дає Е. Дюркгейм. Згідно з його поясненнями, кожен випадок смерті називається суїцидом, якщо жертва знає очікуваний результат, то це прямо чи опосередковано результат позитивної чи негативної поведінки самої жертви» [13, ст. 15].

У всьому світі рівень смертності від самогубств більш ніж утричі перевищує рівень смертності від автомобільних аварій. У цьому випадку вікова вісь суїциду зміщується в бік 24, а то й 15 років.

Суїцид – явище молоде, тому що вік самогубства, незалежно від статі, національності, місця проживання, – це період від 19 до 40 років, найактивніший період діяльності людини. Смертність від самогубств є третьою причиною смертності молоді віком від 14 років.

Кількість самогубств серед міських жителів значно вища, ніж у сільській місцевості.

Рівень самогубств зменшується, коли суспільство прогресує, а політичне, економічне та соціально-культурне життя омолоджується, і зростає, коли суспільство занепадає.

Серед проблем підлітків із суїцидальною поведінкою лідирують, звісно, стосунки з батьками (приблизно в 70% випадків ці проблеми безпосередньо пов'язані із самогубством), на другому – труднощі, пов'язані з навчальними закладами, на третьому – проблеми у стосунках з друзями, переважно протилежної статі.

Згідно з дослідженнями, підліткове самогубство є ознакою біди в 90% випадків. Підлітки з асоціальних сімей часто вирішують свої проблеми шляхом самогубства.

Найпотужнішим соціальним фактором, який визначає рівень самогубств і безпосередньо пов'язує минуле і сьогодення суспільства, є релігія.

Сучасні дослідники встановили, що загалом у державах із слабшим релігійним впливом і м'якшими релігійними нормами, особливо пов'язаними з суїцидами, спостерігається вищий відсоток суїцидальної поведінки.

На основі багаторічних спостережень психотерапевт Ю.Поляков виділив три основні типи суїциду: експресивний, афективний та автентичний.

Демонстраційний тип. Характеризується бажанням продемонструвати реальність суїцидальних намірів, тим самим привернувши до себе увагу, викликавши співчуття. Часто такі суїцидальні спроби здійснюються відкрито, голосно та артистично. Однак спроба суїциду, що починається з демонстрації, може закінчитися катастрофою, як безглузда випадковість.

Емоційний тип. Це продиктовано тим, що спроби суїциду відбуваються на піку інтенсивних переживань і страждань. Цей спалах емоцій зазвичай триває недовго. Тут можуть бути демонстративні фактори.

Справжній тип. При реальному самогубстві є навмисне бажання, яке посилилося, накласти на себе руки. Заходи стосуються реального і повного виконання плану, всі необхідні приготування проводяться таємно.

2.2. Природа девіантної поведінки.

Традиційно в соціології прийнято виділяти нормативну, девіантну і делінквентну поведінку.

Розкриємо природу девіантної поведінки докладніше.

Девіація в соціальних і поведінкових науках вважається «невідповідністю існуючій нормі або набору норм, прийнятих значною частиною групи чи суспільства», причому ступені девіації визначаються ступенем конформності та поведінки, яка не відповідає соціальним очікуванням.

Перше, що слід зазначити, це те, що відхилення можна розглядати за межами певних регуляторних доменів. Те, що в одних соціальних системах вважається нормою, в інших розглядається як відхилення (наприклад, вбивство під час війни та вбивство в мирний час: оцінка однієї і тієї ж поведінки залежить від контексту ситуації).

По-друге, упередженість – це завжди погано. Норма виступає, як середнє значення показника чогось, тому упередження може бути як напрямком, у якому показник погіршується, так і напрямком, у якому показник покращується (так зване культурно схвалене упередження).

По-третє, упередження можуть виконувати функцію адаптації систем до мінливих умов, передбачаючи моделі поведінки, які відрізняються від минулого досвіду.

Найавторитетнішою соціологічною теорією девіантності є теорія аномії Девіда-Еміля Дюркгейма та Роберта Мертона.

Аномія - відсутність чіткої системи соціальних норм, їх неадекватність. Це руйнування культурної єдності, в результаті чого життєвий досвід людей більше не відповідає ідеальним соціальним нормам. Аномію можна розглядати у двох вимірах, і стан аномії можна охарактеризувати: 1) суспільством, у якому нормативні стандарти поведінки та переконання, що існують у них, сильно ослаблені або відсутні;

2) Людина, якщо вона соціально дезорієнтована, перебуває у стані тривоги і переживає відчуття відірваності від суспільства.

За Дюркгеймом, людина стає девіантом через дезорієнтацію, спричинену порушенням звичних соціальних норм. Водночас необхідно відзначити таку характеристику аномії: вона небезпечна не тому, що індивід не зв'язаний жодними нормами, а тому, що він взагалі не має точки відліку. Це схоже на ситуацію, коли людина заблукала в лісі не тому, що вирішила піти своєю дорогою, окремо від усіх (можливо, з дуже поважних причин), а тому, що в лісі просто немає доріг, навіть найнепрохідніших. Якщо у нас є якісь чіткі і недвозначні норми, то ми маємо можливість вільно вибирати своє ставлення до цих норм, свою поведінку в ситуації, що склалася. У молодості, в період становлення особистості та пошуку свого місця у світі, відбувається перегляд засвоєних соціальних норм, їх «випробування на міцність». За відсутності чітких норм з'являється девіантність, оскільки молоді люди змушені шукати нові способи поведінки, оскільки норми нечіткі та «нерегульовані».

У своїй концепції аномії Р. Мертон пропонує виділити два особливо важливі елементи з-поміж багатьох елементів соціальної та культурної картини:

- специфічні культурні цілі, наміри та інтереси як законні цілі суспільства або окремих його сегментів;
- соціально прийнятні шляхи досягнення цих цілей.

За Мертоном, девіантність можна розглядати як «симптом невідповідності між культурно сформульованими бажаннями та соціально структурованими способами їх виконання». Виходячи з цього припущення, Мертон запропонував наступну типологію аномальних форм поведінки:

- 1) Конформність - ототожнення соціальних цілей і законних засобів їх досягнення;
- 2) Інновація - погодження з соціальними цілями, але відмова від соціально схвалених методів їх досягнення;
- 3) Ритуалізм - заперечення культурно санкціонованих цілей, але погодження (іноді до абсурду) з санкціонованими способами їх досягнення;

4) ретреїзм, або ретризм (втеча від реальності) – заперечення культурно санкціонованих цілей і соціально санкціонованих засобів, при якому індивід нічого не пропонує натомість, але дистанціюється від суспільства;

5) повстання (заколот) - також заперечення цілей і засобів, що веде до заміни старого режиму "культурно схвалені цілі - соціально схвалені засоби" і появі нових ідеологій. Р. Мертон зазначає, що в суспільстві з особливим наголосом на певних цілях без відповідного наголосу на способі поведінки інституцій, останні можуть бути настільки спотворені наголосом на цілях, що поведінка багатьох людей буде обмежена міркуваннями технічної доцільності.

У цьому випадку, обираючи засоби для досягнення важливої мети, індивід віддасть перевагу найбільш ефективним засобам, ніж поведінці, запропонованій системою з технічної точки зору (законної чи не в культурі конкретного суспільства). Крім того, це не означає, що ДЕВІАНТ не знає інституційних правил, просто надмірний акцент на меті успіху позбавляє ці правила емоційного визнання та підтримки. Р. Мертон стверджує, що така "соціальна структура призводить до аномії та схильності до відхилень. Поки установка тріумфу над суперниками пронизує всі сфери людської діяльності і немає надмірного акценту на "успішних" результатах, вибір засобів залишається в основному в межах інституційного контролю. Коли культурне сприйняття зміщується від самого змагального процесу до майже виключного фокусу на його результатах, виникає напруга, яка спричиняє крах регулятивної системи. Оскільки інституційний контроль слабшає, ситуація, коли індивідуальні досягнення розглядаються. Це відбувається, коли страх перед покаранням і страх покарання стають єдиними регулюючими факторами».

Дивлячись на сучасне російське суспільство, ми знаходимо багато спільного з суспільством, описаним Р. Мертоном. Державний контроль над суспільством був послаблений (зокрема, освіта як соціальний інститут, зосереджений більше на навчанні, ніж на освіті); був сильний наголос на життєвих цілях, санкціонованих новою економікою; але мало було передбачено інституційних засобів для їх досягнення. Тому існують упереджені способи вирішення будь-якої проблеми.

Варто повторити: упередженість може бути як шкідливою, так і корисною.

Корисною функцією упередженості є те, що вона слугує засобом адаптації системи до змін, усунення застарілих стандартів, які заважають прогресивному розвитку суспільства (прикладом можуть бути різні види творчості, наукові відкриття, героїзм).

Негативний ефект девіації проявляється у порушенні системи та руйнуванні основних основ суспільного буття (різноманітні злочини, зловживання наркотиками, алкоголем, куріння). У суспільстві часто буває так, що «шкідливу» девіацію та «корисну» девіантність відрізнити непросто (це особливо важливо для наукових відкриттів), тому при вивченні екологічної девіації у підлітків необхідні комплексні та глибокі дослідження.

При чітко розробленій системі соціального контролю негативні наслідки девіації можна звести до мінімуму. Загальновідомо, що найефективнішою формою соціального контролю є контроль через соціалізацію: примусово пов'язуючи культурно схвалені цілі з соціально схваленими способами їх досягнення та привносячи культурно схвалені цілі в індивідуальну свідомість, ми зможемо зменшити ризик упередженості. . При цьому завжди пам'ятайте, що девіація і конформність - це два аспекти, дві частини однієї соціально-рольової поведінки. Боротися з девіантністю легше не за допомогою прямої заборони та примусу, а шляхом розробки засобів досягнення цілей, які будуть досягнуті за допомогою законних засобів, при цьому докладаючи менше зусиль.

Розглянемо докладніше причини упередженості в молодіжних умовах:

- Конфлікт між потребами позитивного розвитку, особливо молоді, та законними, соціально прийнятними способами їх задоволення;
- Нерівність можливостей представників різних соціальних груп, особливо молоді;
- Нерівність у статусі (не тільки у віці) між поколіннями;
- Репресивні виховні заходи;
- Потреба в соціальному схваленні та самоствердженні, пов'язана з пошуком «свого шляху» в дорослому світі;

- Не має досвіду в суспільстві, тому намагається полегшити труднощі вступу в різноманітні соціальні стосунки за допомогою так званих засобів звільнення (цигарок, алкоголю, наркотиків).

Вчені виділяють наступні типи, пов'язані з девіантною поведінкою та антисоціальною свідомістю.

1. Випадкова група - як почати бійку на дискотеці, в спортзалі тощо, але зі своїми неписаними груповими нормами та цінностями. Крім того, потрапляння у випадкову групу вважається сигналом звільнення від соціального контролю, можливістю «зняти з гальм». Крім того, добре відомо, що дії індивідів у натовпі видаються йому анонімними, ніби це не індивідуальні дії.

2. Група повторних спроб (бажання втекти від реальності, втекти від життєвих труднощів. Крайній варіант втечі від реальності – суїцид). Спільними видами діяльності цих груп є безцільне проведення часу, сумнівні розваги, вживання наркотиків і наркотиків.

3. Агресивні групи базуються на найпримітивніших уявленнях про ціннісну ієрархію та культурний мінімум. З найдавніших часів до нашого часу він перейшов у мало зміненому вигляді. Агресивні групи характеризуються жорсткою ієрархічною структурою, сильним груповим тиском на членів, суворими санкціями за порушення групових норм і психологічною основою, заснованою на різких контрастах «ми проти них».

Найбільш яскраво девіантна поведінка проявляється в підліткових групах. Вчені виділяли такі типи групової приналежності:

- 1) Аутсайдер — людина, яка зайшла в життєвий глухий кут, невдаха, невизнаний формальною групою чи організацією, який не має шансів на самореалізацію;

- 2) маргінал – самотня людина, яка втратила особисті соціальні зв'язки і постійно переживає соціальний та психологічний дискомфорт, часто намагаються самоствердитися за допомогою неетичної поведінки;

3) конформісти - люди, які легко піддаються впливу авторитетів, добре пристосовуються до нових соціальних мікросередовищ, можуть швидко і невимушено засвоювати групові цінності та норми;

4) Пристосуванці - люди, які лише приймають групові цінності та норми зовні, щоб отримати схвалення та підвищити свій статус у групі та, таким чином, свій престиж у суспільстві;

5) Фанат - людина, віддана цінностям і символам групи, твердо дотримується прийнятих норм і заперечує все, що суперечить її цінностям;

6) Воїн - той, чий процес боротьби за ідею важливіший, ніж сама ідея, готовий до активних дій для захисту інтересів групи, її автономії та цінностей;

7) Лідери – люди, які бачать власне схвалення в тому, щоб керувати іншими, беруть на себе лідерську роль у команді, виявляють організаційну ініціативу і часто справді вміють це робити;

8) Попутник – людина, яка потрапила в групу випадково, не до кінця визначає свої ціннісні орієнтації, керується більше солідарністю, ніж груповими цілями та нормами;

9) Імітатор - найважливіші для людини зовнішні атрибути і символи асоціації, чим для нього можна пишатися, і він не буде сильно обтяжуватися аналізом групових цінностей і цілей.

РОЗДІЛ III. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ

3.1. Опис інструментарію дослідження.

Актуальність дослідження. Безробіття молоді залишається актуальною проблемою в сучасному суспільстві. Низька економічна активність та недостатня кількість робочих місць для молодих людей можуть мати серйозні соціальні, економічні та психологічні наслідки. Молоді люди, які не можуть знайти роботу або вступити на ринок праці, стикаються зі стресом, фінансовими труднощами та зниженою самооцінкою. Вони можуть бути викрадені з певних можливостей, які робота може надати, таких як заробітна плата, професійний розвиток, соціальна інтеграція та самостійність.

Крім того, безробіття молоді може поглибити соціальну нерівність, особливо для груп з низьким рівнем освіти, маргіналізованих груп або молодих людей з малозабезпечених сімей. Це може призвести до подальшої відсутності рівних можливостей та соціальної відокремленості.

У зв'язку з цим, дослідження безробіття молоді є актуальним для розуміння причин, наслідків та пошуку рішень для зменшення цього соціального явища. Це може сприяти розробці та впровадженню політик, програм та ініціатив, спрямованих на поліпшення ситуації зайнятості для молоді і створення більш справедливого та стабільного суспільства.

Ступінь розробленості проблеми дослідження. Питанням молодіжного безробіття займалися вчені: О. В. Абашина, Л. М. Ілліч, М. І. Хмелярчук, О. О. Яременко, Н. В. Метелькіна, Т. В. Дроздова, Н. Синенко, Л. Кудіна, О. Дяків, О. Романюк, С. Іваницька, К. В. Мезенцев, В. О. Завалевська та ін.

Об'єкт дослідження – безробіття як соціально-психологічна проблема.

Предмет дослідження – безробіття як соціальне явище.

Завдання дослідження:

1. Вивчення причин безробіття молоді;
2. Оцінка наслідків безробіття для молоді;
3. Аналіз ефективності політик зайнятості для молоді;
4. Розробка рекомендацій для політики та практики.

Теоретична інтерпретація понять.

Ринок праці – Це місце, де зустрічаються попит та пропозиція праці.

Ринок праці включає всі доступні робочі місця та людей, які шукають працю. Безробіття молоді пов'язане зі станом та функціонуванням ринку праці, такими як нерівномірність між пропозицією та попитом на робочу силу.

Безробіття – Це стан, коли людина, здатна та бажаюча працювати, не має роботи. Безробіття молоді відбувається, коли молоді люди не можуть знайти або отримати доступ до робочих місць.

Зайнятість – це стан, коли людина має роботу та отримує заробітну плату за свою працю. Зайнятість молоді відображає те, наскільки успішно молоді люди можуть вступити на ринок праці та отримати роботу.

Навчання та професійна підготовка – це поняття відноситься до освіти та навчання, яке може впливати на зайнятість молоді. Рівень освіти та наявність професійних навичок можуть визначати можливості молодих людей на ринку праці та їхню конкурентоспроможність.

Основна гіпотеза дослідження. Існує значущий вплив безробіття на молодь і цей вплив може мати негативні наслідки на їхню соціальну, економічну та психологічну становище. Безробіття молоді не тільки є проблемою самою по собі, але й має ширший вплив на молодь та суспільство в цілому. Негативні наслідки безробіття можуть включати економічні проблеми, такі як фінансові труднощі та зниження життєвого рівня, соціальну виключеність, погіршення самооцінки та психологічне благополуччя.

Вибірка дослідження.

У дослідженні взяли участь 30 осіб у віці від 20 до 30 років.

Для збору емпіричних даних використовуються такі методи:

1. Анкетне опитування
2. Методика «Визначення схильності до адиктивної, агресивної, делінквентної поведінки» (Орел А. Н.)

Запропонована методика діагностики схильності до відхиляється (СОП) є стандартизованим тест-опитувальником, призначеним для вимірювання

готовності (схильності) підлітків до реалізації різних форм поведінки, що відхиляється.

Опитувальник являє собою набір спеціалізованих психодіагностичних шкал, спрямованих на вимір готовності (схильності) до реалізації окремих форм поведінки, що відхиляється.

Методика передбачає облік та корекцію установки на соціально бажані відповіді досліджуваних. Шкали опитувальника поділяються на змістовну та службову. Змістовні шкали спрямовані на вимір психологічного змісту комплексу пов'язаних між собою форм девіантної поведінки, тобто соціальних та особистісних установок, що стоять за цими поведінковими проявами.

Службова шкала призначена для вимірювання схильності досліджуваного давати про себе соціально-схвалювану інформацію, оцінки достовірності результатів опитувальника в цілому, а також для корекції результатів за змістовними шкалами залежно від виразності установки піддослідного на соціально-бажані відповіді.

Для перевірки гіпотези дослідження ми обрали метод збору даних – анкетне опитування. Кожен учасник отримав приватний лист у відповідь, а також окремий підхід з онлайн-інструкціями, а деякі респонденти познайомилися на платформі Zoom.

Піддослідним коротко пояснювали мету дослідження та правила використання методів.

Ми приділили необхідну увагу створенню умов для досягнення позитивного, зацікавленого ставлення піддослідних до завдання. Їм нагадали не допускати взаємних консультацій, щодо відповідей на запитання та будь-яких дискусій між ними під час роботи.

Після цих пояснень випробуванням пропонувалося уважно вивчити інструкцію, отримати відповіді на питання (якщо вони виникли після дослідження) і продовжити самостійну роботу за методикою.

У подальшому всі дані обчислюються, заносяться до зведеної таблиці (див. додаток) та обробляються статистично.

3.2. Аналіз результатів діагностики.

На роботі ми визначаємо безробітну молодь як осіб віком від 15 до 35 років, які через відсутність роботи не мають доходу чи інших джерел доходу, передбачених законом як джерело існування, готові та здатні приступити до роботи.

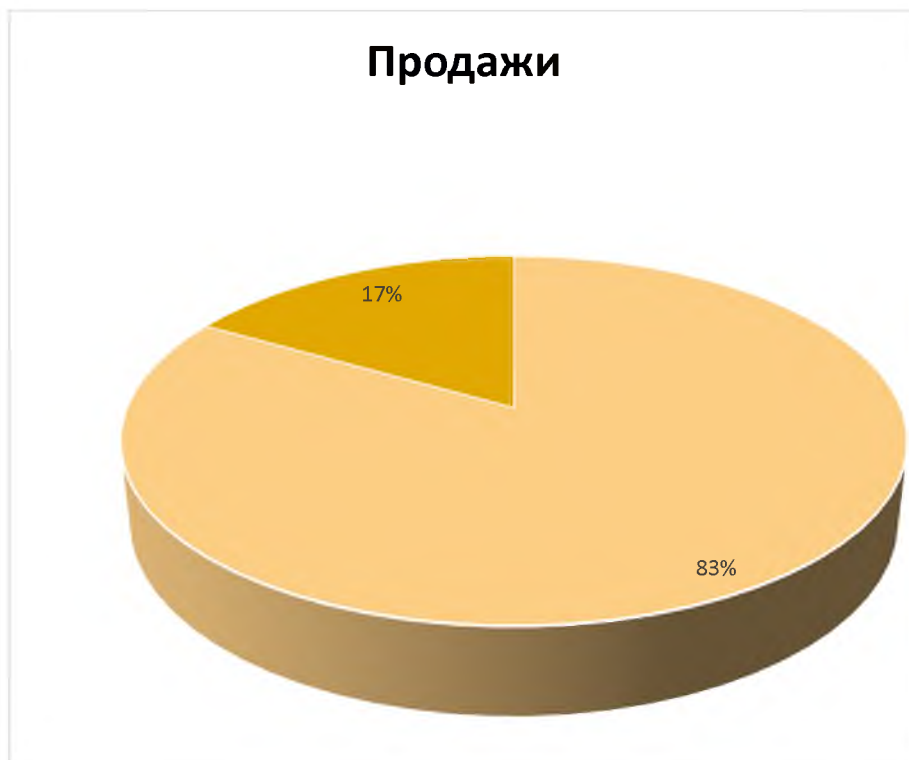
Метою першого етапу дослідження було розуміння безробітних громадян та визначення потреб безробітної молоді шляхом анкетування.

Тому на першому етапі дослідження з аналітичною метою автори провели анкетування молоді. Результати анкетування наведені на рисунку 1.

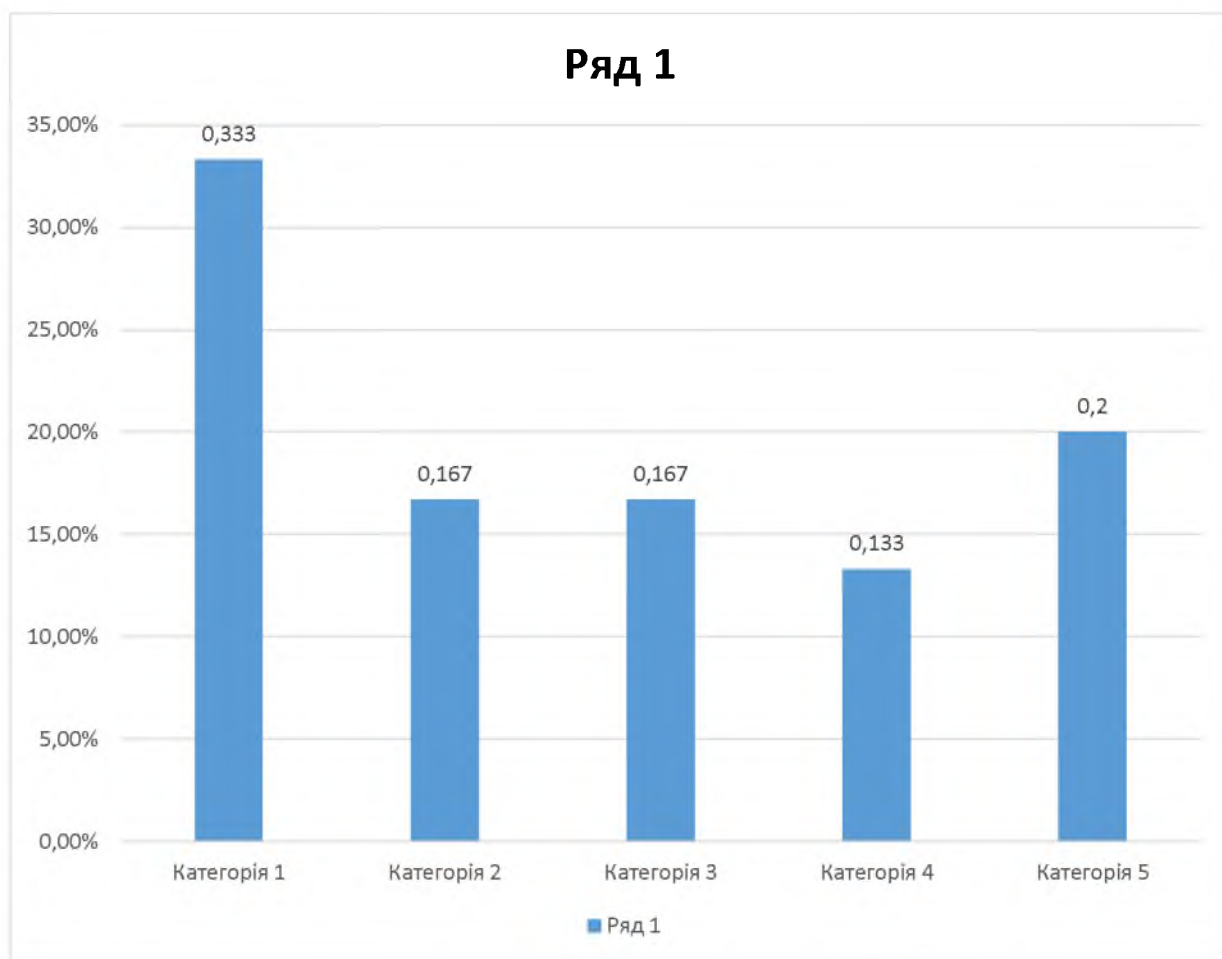


Наступне питання стосується виховання молоді. З наведених нижче результатів бачимо, що найбільша кількість людей з вищою освітою – 50% (15 осіб), професійно-технічною – 33,3% (10 осіб), середньою – 16,7% (5 осіб).

На запитання «Чи працюєте Ви зараз?» отримали такі відповіді: Ні – 83,3% (25 осіб) молоді; Так – 16,7% (5 осіб).



Наступним завданням було визначити «Які, на вашу думку, основні причини безробіття серед молоді?» Отже, бачимо таку статистику:



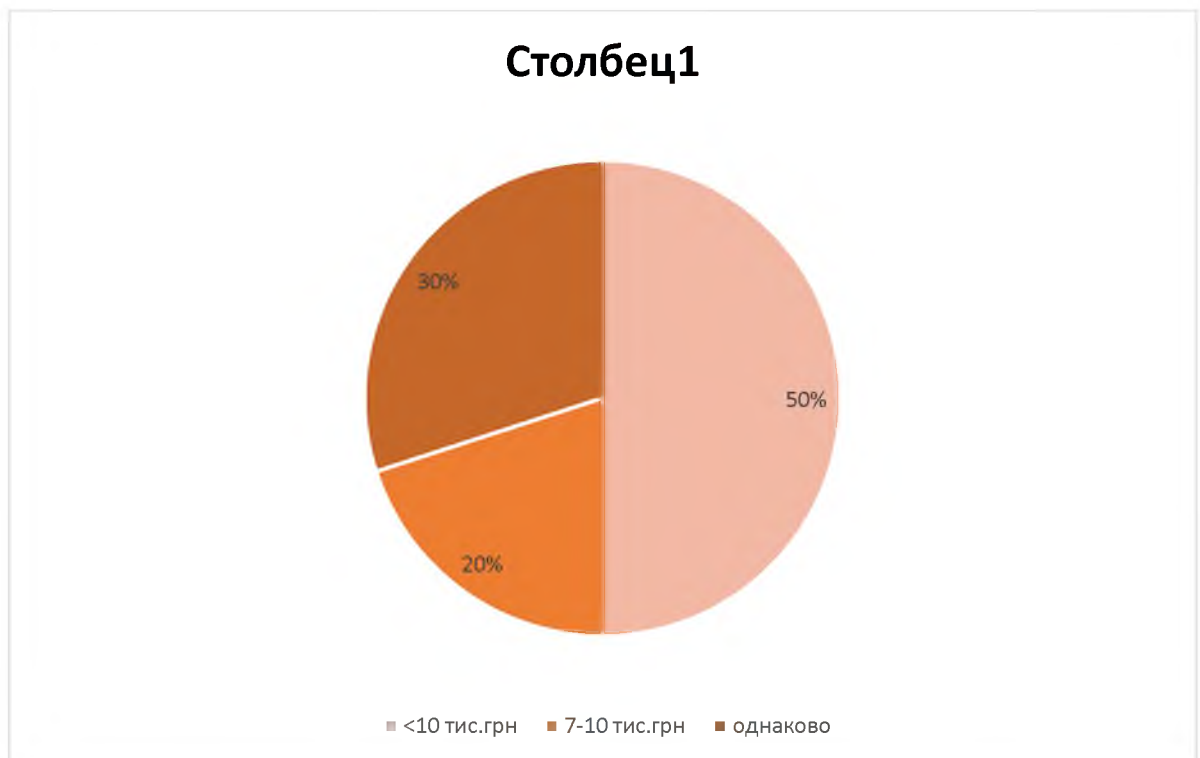
1 33,3% (10 осіб) не бажають працювати;

- 2 Низька зарплата 16,6% (5 осіб);
- 3 Недосвідчені 16,6% (5 осіб);
- 4 Амбітні 13,3% (4 особи);
- 5 Роботодавці неохоче беруть на роботу молодих та недосвідчених 20% (6 осіб).

З отриманих даних бачимо, що 16,7% молодих людей мають стаж роботи не більше 2 років, більше 2 років - 33,3%, лише один рік - 23,3%, менше року - 6,7%, без досвіду роботи - 20% респондентів. Дані про професії, за якими працювала молодь (табл. 1): 23,3% опитаних безробітних працювали продавцями в магазинах, медсестрами в стоматологічних клініках – 13,3%, офіціантами – 33,3%, 16,7% – барменами, 13,3% %. займаються іншими професіями.

Таблиця 1. Професії, з яких молоді люди мають досвід		
№	Назва професії	Кількість осіб (у %)
1.	Продавець у магазині	23,3 %
2.	Медична сестра у стоматологічній поліклініці	13,3 %
3.	Офіціант	33,3 %
4.	Адміністратор	0 %
5.	Бармен	16,7 %
6.	Інша професія	13,3 %

Наступне запитання у дослідженні було пов'язане із очікуваною заробітною платою безробітних громадян на новому місці роботи.



З отриманих результатів можна зробити висновок, що 50% респондентів хочуть отримувати зарплату понад 10 тис. грн., 20% хочуть отримувати від 7 до 10 тис. грн., 30% опитаних безробітних молодих людей вважають найважливішими наявність робочих місць.

«Що може завадити вам займатися професією?» Переважна більшість респондентів обрали два варіанти відповіді: «низький дохід» (50%) та незатребуваність молодих спеціалістів на ринку праці (20%). Інші причини менш важливі: 20% респондентів сказали, що розчарувалися в професії під час навчання. 10% респондентів вважають, що робота за професією може завадити їм мати дітей. Ці очікування загалом відповідають реаліям регіонального ринку праці.

Отже, можна зробити невтішний висновок, що більшість респондентів все ж віддають перевагу високооплачуваній роботі. Більшість респондентів цілком слушно вважають, що для хорошого працевлаштування їм необхідно мати хороші спеціальності та кваліфікацію, а також вищу освіту.

На запитання «Як швидше знайти роботу?» отримали такі відповіді:



Навчання та перепідготовка до нової роботи - 20%; вважають, що центри зайнятості повинні самі шукати роботу - 33,3%; крім того, самі шукають роботу за оголошеннями - 23,3%; розробляють бізнес-план - 6,7%; вже знайшли роботу – 16,7%.

Другий етап дослідження передбачав впровадження методики «Визначення схильностей до адиктивної, агресивної, делінквентної поведінки» (А. Н. Орел)

Пропонований діагностичний підхід до визначення схильності до девіантної поведінки (СВП) являє собою стандартизовану тестову анкету, призначену для вимірювання готовності (схильності) людей (як правило, підлітків) до різних форм девіантної поведінки. Опитувальник являє собою набір спеціалізованих психодіагностичних шкал, призначених для вимірювання готовності (схильності) до певних форм аномальної поведінки.

Метод передбачає розрахунок і корекцію установки соціально бажаних відповідей випробуваного.

Шкала опитувальника поділяється на шкалу змісту та шкалу обслуговування. Шкали змісту призначені для вимірювання психологічного змісту ряду взаємопов'язаних аномальних форм поведінки, тобто соціальних і особистих установок, що лежать в основі проявів цієї поведінки.

Шкала обслуговування була розроблена для вимірювання схильності суб'єкта надавати соціально прийнятну інформацію про себе, оцінки загальної надійності результатів опитувальника та корекції результатів за значущою шкалою відповідно до тяжкості суб'єкта до соціально бажаної відповіді Ставлення

Кожній відповіді, що відповідає цьому ключу, присвоюється один бал. Далі були розраховані первинні загальні бали для кожної шкали, а потім, якщо необхідно, скориговані на вплив факторів соціальної бажаності відповідно до процедур, описаних вище. Потім «необроблені» бали перетворюються на стандартні Т-показники. У цьому випадку, якщо користувач ввів специфікацію спеціалізованого тесту, вона перетворюється на стандартний Т-оцінку за формулою

$$T = 10 * (X_i - M) / (S + 50), \text{ де}$$

- X_i - первинний («сирий») бал за шкалою;
- M — середнє значення первинного сумарного балу за шкалою стандартизованої вибірки;
- S - Стандартне відхилення основних значень балів у стандартизованій вибірці. Варіація поправочних коефіцієнтів залежно від значення «сирого» балу за шкалою №1

чоловічий варіант техніки

Якщо основний бал за шкалою 1 для «нормальних» суб'єктів менший або дорівнює 6, поправочні коефіцієнти такі:

- Для масштабу номер 2 = 0,3
- Для рівня 3 = 0,3
- Для масштабу номер 4 = 0,2
- Для 5 рівня = 0,2
- Для рівня 6 = 0,3
- Для 7 рівня = 0,2

Якщо основна оцінка за шкалою 1 для «Дисципліни» менша або дорівнює 6 балам, поправочний коефіцієнт становить:

- Для масштабу номер 2 = 0,3

- Для рівня 3 = 0,5
- Для 4 рівня = 0,3
- Для 5 рівня = 0,2
- Для рівня 6 = 0,3
- Для 7 рівня = 0,5

Якщо і «нормальний», і «несприятливий» суб'єкти мають основний бал за шкалою 1 понад 6 балів, поправочний коефіцієнт становить:

- Для рівня 2 = 0,7
- Для рівня 3 = 0,6
- Для 4 рівня = 0,4
- Для 5 рівня = 0,5
- Для рівня 6 = 0,3
- Для 7 рівня = 0,5

жіночий варіант техніки

Якщо суб'єкти належать до підвибірки «нормальних» суб'єктів, поправочний коефіцієнт є

- Для масштабу номер 2 = 0,4
- Для рівня 3 = 0,4
- Для масштабу номер 4 = 0,2
- Для 5 рівня = 0,3
- Для 6 рівня = 0,5
- Для 7 рівня = 0,4

Якщо відомо, що суб'єкт є підвибіркою «порушників», поправочний коефіцієнт дорівнює:

- Для масштабу номер 2 = 0,4
- Для рівня 3 = 0,4
- Для 4 рівня = 0,3
- Для 5 рівня = 0,4
- Для 6 рівня = 0,5
- Для 7 рівня = 0,5

1. Шкала соціального очікування ставлення (Шкала обслуговування)

Шкала призначена для вимірювання готовності суб'єкта представити себе найбільш вигідним чином з точки зору соціальних очікувань.

Показники від 50 до 60 балів Т свідчать про помірну схильність до надання соціально бажаних відповідей при заповненні анкети. Показники вище 60 свідчать про те, що піддослідні схильні демонструвати суворе дотримання навіть незначних соціальних норм, свідоме бажання представити себе в найкращому світлі та пильність щодо ситуації на іспиті.

Результати коливалися від 70 до 89 балів, що вказувало на те, що випробовувані були дуже уважні до психодіагностичної ситуації та що надійність результатів основної шкали була сумнівною. Про сприйняття ситуації як експерта при помірно високому показнику за шкалою 1 свідчило також їх різке зниження за шкалою первинного діагнозу та підвищення за шкалою жіночої соціальної ролі.

Для чоловічого населення значення, що перевищують первинний загальний бал за Шкалою соціальних очікувань, і 11 первинних балів вказують на недостовірні результати за первинною шкалою.

Показники нижче точки 50 Т вказують на те, що суб'єкт менш схильний приховувати свої норми і цінності, щоб пристосувати свої відповіді до соціальних очікувань.

Було також відмічено, що молоді підлітки (віком до 14 років) не змогли в довгостроковій перспективі отримати соціально очікувані відповіді.

Водночас високі показники за офіційними шкалами та основними шкалами (окрім шкали 8) свідчили про сумнівність достовірності результатів або свідчили про розбіжність свідомості випробовуваних з відомими та реальними нормами поведінки.

2. Рівень схильності до подолання норм і правил

Шкала призначена для вимірювання схильності випробуваного до подолання будь-яких норм і правил, до заперечення загальноприйнятих норм і цінностей, моделей поведінки.

Результати в діапазоні 50-60 балів Т вказують на вираженість вищевказаних

тенденцій, нонконформістське ставлення суб'єкта, його схильність протиставляти власні норми і цінності групі, схильність до «порушення спокою», шукає труднощі, які можна подолати.

Показники в діапазоні T-score 60-70 демонструють надзвичайну серйозність невідповідності, Поява негативу змушує засумніватися в достовірності результатів тестування за цією шкалою.

Результати за цією шкалою з T-балом нижче 50 свідчать про конформістську установку випробуваного, схильність слідувати стереотипам і загальноприйнятим нормам поведінки. У деяких випадках такі оцінки можуть відображати фальсифікацію результатів, якщо вони поєднуються з досить високим рівнем інтелекту випробуваних і схильністю приховувати свої справжні норми і цінності.

3. Шкала схильності до адиктивної поведінки

Ця шкала призначена для вимірювання готовності до адиктивної поведінки.

Результати для T-балів за цією шкалою в діапазоні 50-70 вказують на те, що суб'єкт прагне відсторонитися від реальності, змінюючи свій психічний стан, схильний вдаватися до ілюзорних компенсацій для вирішення особистих проблем. Крім того, ці результати свідчать про орієнтацію на сенсорні аспекти життя, існування «чуттєвих потягів», гедоністичних норм і цінностей.

Показники, що перевищують T-score 70, вказують на підозрілі результати або явну психологічну потребу в адиктивному стані, яку необхідно з'ясувати за допомогою інших психодіагностичних засобів.

Індикатори з T-балами нижче 50 вказують

на неоднозначність у вищезгаданих тенденціях або хороший соціальний контроль поведінкових реакцій.

4. Шкала схильності до самоушкодження та самодеструктивної поведінки

Ця шкала призначена для вимірювання готовності до різних форм аутоагресивної поведінки. Психологічні властивості, виміряні об'єктом вимірювання та шкалою № 3, очевидно, частково збігаються.

Результати T-score за шкалою 4 в діапазоні 50-70 свідчать про низьку

цінність особи для власного життя, схильність до ризику, виражену потребу в стимуляції та садомазохістські нахили.

Результати вище Т-показника 70 вказують на те, що надійність результатів сумнівна.

Показники Т-балу за цією шкалою нижче 50 свідчать про відсутність готовності до самодеструктивної поведінки, відсутність схильності до соматизації тривожності, відсутність схильності до розвитку комплексу провини в поведінкових реакціях.

5. Рівні агресивності та схильності до насильства

Ця шкала призначена для вимірювання готовності випробовуваних до реалізації агресивних тенденцій у поведінці.

Показники в діапазоні 50-60 балів Т свідчать про агресивні нахили у суб'єкта. Т-показники в діапазоні 60-70 є показниками схильності індивіда до агресивності у стосунках з іншими, схильності вирішувати проблеми за допомогою насильства, схильності використовувати приниження партнера по спілкуванню як засіб стабілізації самооцінки, наявності образливих нахилів.

Показники вище 70 Т-балів вказують на те, що надійність результатів сумнівна.

Показники нижче 50 Т-балів вказують на неоднозначні атаки, Про неприйнятність насильства як засобу вирішення проблем, про нетиповість агресії як виходу з гнітючої ситуації. Низький бал за цією шкалою в поєднанні з високим балом за шкалою соціальних очікувань свідчить про високий ступінь соціального контролю над поведінковими реакціями.

6. Шкала довільного контролю емоційних реакцій

Ця шкала призначена для вимірювання схильності суб'єкта контролювати поведінкові характеристики емоційних реакцій (зверніть увагу! ця шкала перевернута).

Показники Т-scores в діапазоні 60-70 свідчать про слабкий вольовий контроль в емоційній сфері та поведінкові прояви небажання або нездатності контролювати емоційні реакції. Крім того, це свідчить про те, що люди, як

правило, усвідомлюють негативні емоції безпосередньо у своїй поведінці, без затримки, щодо відсутності вольового контролю над особистими потребами та чуттєвими імпульсами.

Показники T-score за цією шкалою нижче 50 свідчать про неоднозначність цих тенденцій, суворий самоконтроль будь-якої поведінкової емоційної реакції, сенсорних імпульсів.

7. Шкала злочинної схильності

Назва шкали умовна, тому що шкала утворена з тверджень, які відрізняють «нормальних» підлітків від тих, хто документально суперечить загальноприйнятому стилю життя і правовим нормам.

На наш погляд, ця шкала вимірює готовність (схильність) підлітків до делінквентної поведінки. Образно кажучи, ця шкала розкриває «злочинний потенціал» у житті підлітка, який проявляється лише за певних обставин.

Результати були в діапазоні 50-60 T-точок, що вказувало на те, що суб'єкт мав кримінальні схильності та низький рівень соціального контролю.

Результати, що перевищують T-score 60, вказують на високу готовність брати участь у незаконній діяльності.

Результати нижче 50 T-балів вказують на неоднозначність цих тенденцій, що в поєднанні з високими показниками за шкалою соціальної бажаності може вказувати на високий рівень соціального контролю.

Висновки показали, що лише 13,3% випробовуваних показали високі бали за двома або більше шкалами, що ризикувало потрапити в «групу ризику», основною характеристикою якої є прояв агресії під час взаємодії з суспільством сексуальної реакції. навколишнє середовище. У більшості випадків чоловіча поведінка характеризується самодеструктивними тенденціями і різноманітними залежностями (зокрема, алкогольною, тютюновою, отрутами, наркотиками). Найбільш схильна до негативних впливів вікова група 20-25 років, в першу чергу зумовлена психофізіологічними особливостями. Отже, в результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Невеликий відсоток респондентів схильний до агресивної та адиктивної

поведінки, що межує з нормою, подальших зусиль у цій сфері все можна виправити.

2. Існують гендерні відмінності в девіантній поведінці. Для дівчаток характерний прояв агресивних реакцій, для хлопчиків – тенденції до самознищення.

3.3. Надання відповідних рекомендацій.

Методи регулювання безробіття в Україні

Праця є одним із головних джерел багатства та фактором продуктивного зростання. Тому питання ефективності праці цікавить суспільства на всіх стадіях розвитку, оскільки доведено, що зростання безробіття на 1% зменшує ВВП на 2%.

На жаль, це явище не оминуло й Україну. «Сьогодні ми добре відчуваємо безробіття, спостерігаючи поглиблення соціальної бідності та соціальної нестабільності, зростання злочинності, дисбаланс між попитом і пропозицією та недостатнє використання державних ресурсів» [21, ст. 197].

Оскільки безробіття, особливо масштабне (що значно перевищує свій природний рівень), є найсерйознішою соціальною проблемою, країни в усьому світі надають великого значення своїй політиці регулювання та активізації зайнятості. Відповідно до його положень Захід сформував солідну теоретичну скарбницю, накопичив багатий досвід і узагальнив його в конвенціях і рекомендаціях Міжнародної організації праці.

Найважливішими напрямками політики стимулювання зайнятості та обмеження безробіття є:

Застосовувати гнучку систему (шведська модель), яка поєднує працевлаштування з організаційним професійним навчанням, перепідготовкою та розвитком робочої сили. Професії, спеціальності та кваліфікація безробітних не відповідають ієрархії вакансій. Завдання системи професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації – привести якість безробітної робочої сили у відповідність до вимог вакансій. При цьому в період підйому збільшується приплив додаткової робочої сили за рахунок систем професійної перепідготовки,

а в періоди спаду обсяги професійної підготовки та перепідготовки розширюються;

Пов'яжемо інвестиційні програми з політикою, яка створює нові робочі місця. Роль держави полягає в реалізації політики, яка заохочує підприємців і роботодавців створювати робочі місця. У цьому плані цікавий досвід Швеції та Японії. Якщо компанія звільняє працівника, вона зобов'язана відраховувати річну зарплату звільненого працівника до муніципального фонду для створення нового робочого місця;

Стимулювати створення та розвиток малого бізнесу та самозайнятості.

«Як відомо, у розвинутих західних країнах малий бізнес забезпечує до 50% робочих місць та їх зростання» [17, ст. 403]. В Україні, за офіційними даними, малий бізнес становить 5-6% ВВП. Але якщо розглядати тіньову економіку, то можна сказати, що в малому бізнесі зайнято близько 30% населення. Основними видами діяльності є торгівля, а також сфера послуг - ремонтні роботи, послуги перукарень, кафе на курортах та придорожніх зонах, реміснича діяльність. Колись малий бізнес на будівництві процвітав, але зараз він сповільнився.

Різні економісти пропонували варіанти зниження безробіття.

Наприклад, кейнсіанці вважають, що саморегульована економіка не може подолати безробіття. Рівень зайнятості залежить від того, що називається «ефективним попитом» (спрощено рівні споживання та інвестицій). Так, кейнсіанці, продемонструвавши неминучість саморегульованих економічних криз, вказують на необхідність державного економічного впливу для досягнення повної зайнятості. Монетаристи відкидають кейнсіанський підхід.

Монетаристський підхід до регулювання зайнятості є досить радикальним. Вони звинувачують працівників у тому, що вони залишили роботу та отримали компенсацію у вигляді пільг. Тому рекомендується прибрати цю допомогу, яка змушує людей працювати. Монетаристи рекомендують відмовитися від стимулювання економічного зростання підвищенням попиту. Однак політика, яка обмежує попит, може призвести до різкого зниження рівня життя населення, тим самим впливаючи на соціальні умови.

Різноманітність видів безробіття надзвичайно ускладнює завдання зниження рівня безробіття. Оскільки єдиного способу боротьби з безробіттям не існує, кожна країна має використовувати різні підходи до її вирішення.

Рівень фрикційного безробіття можна знизити:

1) Покращити інформаційне забезпечення ринку праці. В усіх країнах цю функцію виконують організації з працевлаштування (біржі праці). Вони збирають інформацію від роботодавців про наявні вакансії та повідомляють про це безробітним;

2) Усунення факторів, що знижують мобільність робочої сили. Для цього, по-перше, потрібно:

а) Створити розвинений ринок житла;

б) Збільшити масштаби житлового будівництва;

в) Усунути адміністративні бар'єри для переїзду з одного населеного пункту в інший.

Програми професійної перепідготовки та перекваліфікації найбільше допомагають зменшити структурне безробіття. Такі програми мають найкраще відповідати робочій силі наявним робочим місцям. Боротьба з циклічним безробіттям є найскладнішою, і найбільш ефективними засобами вирішення цього завдання є такі заходи:

Створити умови для зростання попиту на товар. Оскільки попит на ринку праці є похідним і залежить від ситуації на ринку товарів і послуг, якщо є більший попит на ринку продукції, зайнятість збільшиться, а рівень безробіття знизиться, тому необхідно наймати більше працівників зустріти це. Створити умови для скорочення пропозиції робочої сили. Зрозуміло, що навіть при однаковій кількості вакансій, чим менше шукачів, тим легше знайти роботу. Цілком реально зменшити кількість претендентів на ці посади і навіть звільнити додаткові вакансії для безробітних.

Певне полегшення може бути, наприклад, можливість дострокового виходу на пенсію для працівників, які ще не досягли пенсійного віку. Створення умов для розвитку самозайнятості. Ці програми спрямовані на те, щоб допомогти людям

розпочати власний бізнес, щоб вони могли утримувати себе та свої сім'ї, навіть якщо вони не можуть знайти роботу.

Допомогти молодим людям можна різними способами:

- економічне стимулювання зайнятості молоді;
- створення компаній, які займаються роботою молоді;
- створення центрів навчання молоді за професіями з найвищими можливостями працевлаштування.

Перелік програм зі скорочення безробіття можна продовжувати, але важливо розуміти, що жодна з цих програм не повністю усуне або значно зменшить циклічне безробіття. Таких досягнень можна досягти лише за умови загального покращення економічної ситуації в країні [17, ст. 405].

Для зниження рівня безробіття серед молоді від 15 до 24 років можна запропонувати наступні заходи. Покращення зайнятості молоді може допомогти:

Розробка та прийняття спеціального закону «Про гнучкі та нестандартні організаційні форми зайнятості», який регулюватиме широке застосування гнучкого робочого часу та встановлюватиме умови тимчасових та сезонних контрактів.

Створити окремий центр біржі праці (або спеціальний підрозділ) для працевлаштування молоді.

Розробити програми, спрямовані на фінансування активних заходів сприяння зайнятості молоді.

Встановити субсидію на заробітну плату для молодих працівників (цей захід може стати певним стимулом для молодих людей знайти роботу).

Розробити та запровадити ефективні механізми фінансової та іншої підтримки суб'єктів господарювання, установ та організацій, залучених до реалізації програми зайнятості молоді.

Можна зробити висновок, що наполегливість молодих людей, які щиро бажають працювати разом, та впровадження в країні ефективної молодіжної політики, спрямованої на працевлаштування молоді від 15 до 24 років у хороших умовах, призведе до покращення ситуації. пов'язаний із безробіттям серед молоді

та економічним розвитком країни, пов'язаним із загальним рівнем рівня. Ефективне вирішення проблеми зайнятості молоді сприятиме розвитку вітчизняної економіки та допоможе Україні стати стабільною, розвиненою та процвітаючою державою.

ВИСНОВОК

Проведені теоретичні та емпіричні дослідження дозволили зробити такі висновки:

1. Безробіття є основною проблемою ринкової економіки, без її вирішення неможливо налагодити ефективне функціонування економіки. Безробіття особливо помітне перед Україною, що й не дивно, українська економіка зараз перебуває у глибокій кризі. Величезний спад спустошив промисловість, але не вплинув на ринок праці.

Не менш серйозними є соціальні наслідки безробіття. Американські експерти змушені визнати, що «безробіття — це не тільки економічна катастрофа, а й соціальна катастрофа. Депресія призводить до бездіяльності, а бездіяльність — до дискваліфікації, втрати самоповаги, розпаду моральних засад, соціальних і політичних хвилювань».

Зрозуміло, що безробіття було, є і буде в майбутньому, і тому завданням державної служби зайнятості має бути запобігання довготривалому безробіттю окремих осіб. Тому основну увагу слід приділити профорієнтації школярів, перепідготовці спеціалістів, сприянню підприємницькій діяльності.

Держава приділяє увагу досягненню максимально повної та ефективної зайнятості в країні, розглядає це як важливий соціальний захист економічно активного населення, є першочерговим напрямком державного регулювання ринку праці, відповідні механізми постійно діятимуть покращено. Адаптуватися до нової ситуації розвитку ринкової економіки, налагодження структури виробництва, формування ефективної соціальної політики.

2. Фактори, що впливають на безробіття:

низька заробітна плата;

незадоволення потреб ринку праці та системи освіти (надлишок одних спеціалістів, дефіцит інших);

низька підтримка державою малого та середнього підприємництва (це важливий фактор формування зайнятості);

Є проблеми в агропромисловому комплексі та зменшення

сільськогосподарської робочої сили, що не тільки призводить до деградації сільського господарства, а й збільшує концентрацію безробітних у містах;

Серйозність проблеми безробіття в Україні посилюється зниженням темпів зростання великої промисловості та скороченням кількості зайнятих;

Високий рівень банкрутства малого бізнесу;

Проблема відкриття власної справи (як самозайнята особа), проблема пошуку фінансування. [10]

3. Підліткова девіантність: поняття, причини, характеристика. Основою девіантної поведінки є протиріччя, що існують у суспільстві, соціальних групах серед індивідів, зрештою всередині самих індивідів. Девіантна поведінка проявляється як єдність об'єктивних і суб'єктивних чинників. Проблему загострив показ фільму — це був серіал, з якого сучасна молодь вчилася основам агресії.

Кожна девіація містить у собі руйнівний і творчий початок, і для процесу соціальної еволюції важливо, який компонент переважає.

4. Емпіричне дослідження, проведене для спростування нашої гіпотези про те, що безробіття серед молоді пов'язане з девіантною поведінкою, Після проведення дослідження на цю тему ми мали лише невелику кількість респондентів з групи ризику, тому можна сказати, що гіпотеза не підтвердилася.

Таким чином, молодіжне безробіття зазвичай виникає на двох етапах життєвого шляху людини: після закінчення середньої школи (якщо немає можливості вступити до університету, технікуму, ПТУ або знайти роботу) та після здобуття професійної освіти (якщо немає гарантованої роботи). орієнтації або не підходить для молоді). За період роботи всі завдання виконано. Припущення було скасовано.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абашина О. В. Дослідження факторів впливу на ефективність праці зайнятих у сучасній економіці України / О. В. Абашина // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2011. - Вип. 20(2). - С. 36-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2011_20%282%29__7
2. Абашина О. В. Дослідження факторів впливу на ефективність праці зайнятих у сучасній економіці України [Електронний ресурс] / О. В. Абашина // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2011. - Вип. 20(2). - С. 36-46. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2011_20\(2\)__7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2011_20(2)__7)
3. Абашина О. В. Зайнятість молоді в регіоні в умовах фінансово-економічної кризи [Електронний ресурс] / О. В. Абашина // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2009. - Вип. 15. - С. 91-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2009_15_16
4. Аналітична та статистична інформація [Електронний ресурс] // Державний центр зайнятості. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>.
5. Андрєєва Г. М. Соціальна психологія: підручник для вищ. навчань, закладів. 5-е изд., Испр. і доп. М., 2007..
6. Афанасьєва, В. В. Вплив сім'ї та школи на девіантну поведінку підлітка / В. В. Афанасьєва // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – № 4. – С. 43–50.
7. Балтарович, М. Особливості девіантної поведінки у підлітковому віці / М. Балтарович // Студентський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль : ТНПУ, 2009. – Вип. 21. – С. 106–108.

8. Безробіття в Україні: чому кількість офіційно безробітних зменшилася та яка буде ситуація на ринку праці після війни [Електронний ресурс] // Слово і Діло.–2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/06/04/statija/suspilstvo/bezrobittya-ukrayini-chomu-kilkist-oficizjno-bezrobitnyx-zmenshyлася-ta-yaka-bude-sytuacziya-rynku-praczi-pislya-vijny>.

9. Беляєва, С. Я. Девіантна поведінка як система вчинків, що відхиляються від прийнятих у соціумі норм / С. Я. Беляєва // Дитячі негаразди : лікуємо любов'ю / С. Я. Беляєва. – К. : Редакції загальнопед. газет, 2013. – С. 68–69. – (Бібліотека "Шкільного світу").12. Василю, Г. Б. Девіантна поведінка підлітків як соціально-психологічна проблема / Г. Б. Василю // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць / редкол.: І. С. Руснак, М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич [та ін.]. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – Вип. 498 : Педагогіка та психологія. – С. 15–21.

10. Болтівець, С. І. Домашнє насилля як підґрунтя девіантної поведінки підлітків / С. І. Болтівець // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 10. – С. 38–39.

11. Брак і кадрів, і вакансій – що відбувається на «воєнному» ринку праці [Електронний ресурс] // Шполяночка. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://shpolyanochka.com.ua/brak-i-kadriv-i-vakansiy-shcho-vidbuvaietsia-na-voiennomu-rynku-pratsi/?doing_wp_cron=1685711077.8501839637756347656250.

12. Василенко Н.Ф. Особливості становлення соціально-орієнтованного ринку праці// Актуальні проблеми економіки. 2004. №11.

13. Василю, Г. Б. Девіантна поведінка підлітків як соціально-психологічна проблема / Г. Б. Василю // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць / редкол.: І. С. Руснак, М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич [та ін.]. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – Вип. 498 : Педагогіка та психологія. – С. 15–21.

14. Г.І.Башнянин, П.Ю.Лазур, В.С.Медведев. Політична економія: підручник для студентів вузів, 2000.

15. Демографічна та соціальна статистика / Ринок праці / Зайнятість та безробіття [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

16. Дяків О. Молодь на ринку праці регіону : проблеми та шляхи їх вирішення / О. Дяків // Міжнародна науково-практична конференція «Праця в XXI столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток» / Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2012.– Т.1. – С. 403–411.

17. Дяків О. Молодь на ринку праці регіону : проблеми та шляхи їх вирішення/ О. Дяків // Міжнародна науково-практична конференція «Праця в XXI столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток» / Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2012.– Т.1. – С. 403–411.

18. Завалевська В. О. Дослідження рівня зайнятості та безробіття сільського населення України [Електронний ресурс] / В. О. Завалевська // Продуктивність агропромислового виробництва. економічні науки. - 2013. - № 23. - С. 17-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pav_2013_23_4

19. Іваницька С. Проблема безробіття молоді України / С. Іваницька, І. Мороховець // Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання. – 2015. – № 5

20. Ільїч Л. Ціннісні орієнтації молоді в освітньо-професійній сфері та шляхи мінімізації ризиків її соціального відторгнення на ринку праці/ Л.Ільїч// Україна: аспекти праці. 2014. №8. с. 15

21. Кравченко В. Л. Молодіжний сегмент ринку праці: новітні тенденції та перспективи розвитку в Україні // Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил в Україні. – 2014. – Вип. 5. – С. 197–203.

22. Кудіна Л. Проблеми молодіжного Безробіття та шляхи його Подолання / Л. Кудіна // Молодіжна Альтернатива, 2011, 64 ст.

23. Мезенцев К.В. Економічні фактори регіональної диференціації безробіття та міграційних намірів молоді в Україні [Електронний ресурс] / К.В.

Мезенцев, Н. І. Провотар, В. І. Паренюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. - 2020. - Вип. 1-2. - С. 16-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_geograf_2020_1-2_4

24. Основи соціальної психології: Навчальний посібник / О751 О. А. Донченко, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; За ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Міленіум, 2008.

25. Пазюк О., Пономарьова О. Проблеми безробіття в Україні // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 2. – С. 3–10.

26. Паренюк В. А. Безробіття молоді в регіонах України: динаміка, сучасний стан, тенденції [Електронний ресурс] / В. А. Паренюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. - 2019. - Вип. 2. - С. 104-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_geograf_2019_2_19

27. Романюк О. Проблеми працевлаштування молоді / О. Романюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2011_6/files/EC611_53.pdf.

28. Синенко Н. Молодіжне безробіття в Україні та шляхи її подолання / Н. Синенко // Довідник кадровика.- 2007. - № 3.- С. 86-89.

29. Українці під час війни не поспішають йти до центрів зайнятості [Електронний ресурс] // Вечірній Київ. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/76267/>.

30. Хмелярчук М. І. Кредитний механізм забезпечення макроекономічної рівноваги і стимулювання сталого соціально-економічного розвитку [Електронний ресурс] / М. І. Хмелярчук // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2013. - Вип. 1. - С. 268-277. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2013_1_35